

FLORA- EN FAUNAINVENTARISATIE DRENTSE GOLFCLUB DE GELPENBERG

PROJECTNUMMER: 50.12.25

NLadviseurs
Sterke natuur voor iedereen

COLOFON

OPDRACHTGEVER: De Gelpenberg
CONTACTPERSOON: G. KRUIZE

DATUM: 29-10-2025
RAPPORTNUMMER: 50.12.25

AUTEUR: S. Gijbels
CONTROLE: J. van de Kamp

NLadviseurs

Schelmseweg 93, 6816SJ
6825 BS Arnhem
026-7851440
www.nladviseurs.nl
info@nladviseurs.nl

NLadviseurs is aangesloten bij het [Netwerk Groene Bureaus](#), de branchevereniging voor ecologisch advies en onderzoek.

Copyright: Alle rechten voorbehouden. Voor vermenigvuldiging van , of zinsneden en afbeeldingen uit deze rapportage gelieve contact opnemen met NLadviseurs

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1: INLEIDING

PAG. 4

- 1.1 Aanleiding en achtergrond pag. 5
- 1.2 Werkwijze pag. 5

HOOFDSTUK 2: RESULTATEN INVENTARISATIE

PAG. 7

- 2.1 Soortendiversiteit pag. 8
- 2.2 Aandachtssoorten pag. 10
- 2.3 Uitgelichte soorten pag. 12

HOOFDSTUK 3: POTENTIES EN AANBEVELINGEN

PAG. 14

- 3.1 Potenties en aanbevelingen pag. 15
- 3.2 Vervolgonderzoek pag. 17

BIJLAGE

PAG. 18

- 1. Soortenlijst inventarisatie pag. 19
- 2. Kaart bijzondere flora pag. 24
- 3. Kaart bijzondere fauna pag. 25

HOOFDSTUK 1:

INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN ACHTERGROND

De Drentse Golfclub De Gelpenberg streeft al jaren naar duurzaam beheer van haar golfbaan. In 2017 werd hiervoor een eerste flora- en faunainventarisatie uitgevoerd, gekoppeld aan het behalen van het GEO-certificaat. Dit certificaat vraagt niet alleen om naleving van landelijke en lokale regelgeving (zoals de Omgevingswet), maar ook om inzicht in aanwezige natuurwaarden en de manier waarop deze worden beschermd en gemonitord.

Een actuele inventarisatie is van belang om het beheer ecologisch verantwoord uit te voeren en om veranderingen in biodiversiteit te signaleren. De inventarisaties dienen als praktische hulpmiddelen voor onderhoud en ontwikkeling van het terrein, omdat soorten vaak indicatoren zijn voor bijvoorbeeld verstoring, vernatting of vervuiling.

Het onderzoek van 2025 vormt een vervolg op de nulmeting van 2017. Beide inventarisaties bestaan uit veldbezoeken die een momentopname geven van de aanwezige flora en fauna. Hoewel deze gegevens waardevol zijn, bieden ze slechts

beperkte mogelijkheden om trends door de tijd te duiden. Het huidige onderzoek is daarom bedoeld als aanvulling en actualisatie, zodat de golfclub beschikt over een actueel beeld van de biodiversiteit en handvatten voor toekomstig beheer

1.2 WERKWIJZE

In deze paragraaf is een korte beschrijving te vinden van de methodiek die is gehanteerd bij de inventarisatie en analyse van de gegevens.

VOORBEREIDEND BRONNENONDERZOEK

Voorafgaand aan het daadwerkelijke veldwerk is een bronnenonderzoek uitgevoerd naar eerder waargenomen planten en dieren op en in de directe omgeving van de golfbaan. Dit is gedaan door de NDFF (Nationale Databank Flora- en Fauna) te raadplegen. Hiervoor zijn gegevens vanuit de nabije omgeving (circa één kilometer) te gebruiken vanaf de afgelopen tien jaar.

Deze bronnen zijn niet verwerkt in het navolgende waarnemingenoverzicht, maar hebben bijgedragen aan de beeldvorming

van eventueel potentieel aanwezige soorten.

VELDBEZOeken

Middels looproutes zijn de delen van de golfbaan grenzend aan het intensief onderhouden speelgebied bezocht (natuurrough, bosschages, etc.). De looproutes zijn dusdanig gepland dat er een volledig beeld is verkregen van de golfbaan en de verschillende aanwezige biotopen.

Er zijn drie inventarisatiemomenten geweest, namelijk:

- 4 juli 2025
- 30 juli 2025
- 9 oktober 2025

METHODE

Tijdens deze inventarisatierondes zijn alle plant- en diersoorten op zichtwaarnemingen genoteerd. De inventarisatierondes zijn uitgevoerd door ecologen van NLadviseurs met kennis en ervaring met betrekking tot de geïnventariseerde soortgroepen.

De volgende inventarisatiemethoden zijn gebruikt per soortgroep:

Planten: gebiedsdekkende telronde

Vogels: zicht- en geluidswaarnemingen

Zoogdieren: zichtwaarnemingen, sporen en uitwerpselen

Vissen: inventarisatie middels schepnet

Reptielen: zichtwaarnemingen

Amfibieën: inventarisatie middels schepnet en zichtwaarnemingen

Dagvlinders: zichtwaarnemingen

Nachtvlinders: zichtwaarnemingen

Libellen en juffers: zichtwaarnemingen

Overige insecten: zichtwaarnemingen

De volledige gegevens van de inventarisaties zijn te vinden in de bijlagen (1 en 4).

HOOFDSTUK 2:

RESULTATEN INVENTARISATIES

2.1 SOORTENDIVERSITEIT

Door de inventarisaties is een goed beeld ontstaan van de huidige biodiversiteit. Het aantal aangetroffen soorten per diergroep is als volgt:

Planten: 203
Vogels: 35
Zoogdieren: 3
Reptielen: 1
Amfibieën: 4
Dagvlinder: 10
Nachtvlinders: 42
Libellen: 7
Vissen: 4
Sprinkhanen: 3
Bijen, wespen en mieren: 15
Vliegen en muggen: 12
Kevers en wantsen: 27
Paddenstoelen: 43

Bij elkaar opgeteld zijn er in 409 soorten waargenomen.

Dit beeld is een momentopname. Veel plant- en diersoorten zijn slechts op een klein aantal momenten in het jaar aanwezig, actief of zichtbaar. Men mag er van uit gaan dat er meer soorten voorkomen, maar dat deze niet op het moment van inventariseren zijn aangetroffen.

2.2 AANDACHTSSOORTEN

In deze paragraaf is een overzicht te vinden van soorten die zijn opgenomen in de landelijke Rode Lijsten of specifiek worden beschermd door de Wet natuurbescherming.

BESCHERMDE SOORTEN (EUROPEES EN NATIONAAL)

Onder de omgevingswet geldt voor alle in Nederland voorkomende soorten de algemene zorgplicht. De zorgplicht voorschrijft dat men zorgvuldig met de aanwezige flora en fauna omgaat en niet opzettelijk schade toebrengt of verstoort. De zorgplicht houdt in dat u de werkzaamheden die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

Daarnaast is er een aantal soorten die in Nederland beschermd worden doordat zij op de lijst met beschermde soorten staan. Er is een lijst voor Europees beschermde soorten (*artikel 11.46, Besluit Activiteiten Leefomgeving*) dit zijn soorten die via de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn (*art. 11.37, Bal*) worden beschermd. Daarnaast is er een landelijke lijst met aanvullende soorten (*art.*

11.54, Bal), de zogenaamde ‘andere soorten’. Provincies zijn bevoegd om soorten een vrijstelling te verlenen tijdens ruimtelijke ontwikkelingen, waardoor de wettelijk opgestelde verbodsbepalingen niet van toepassing zijn. De zorgplicht is echter nog wel altijd van toepassing. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt vanuit de Omgevingswet een verplichting om vooraf te onderzoeken of de activiteit leidt tot negatieve effecten op beschermde soorten. Indien er sprake is van (mogelijk) negatieve effecten op de soort dient een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd. Op de golfbaan zijn de volgende beschermde soorten aangetroffen of vastgesteld:

Habitatrichtlijn (*art. 11.46, Bal*):

- Poelkikker

Andere soorten (*art. 11.54, Bal*):

- Das
- Levendbarende hagedis
- Ree (vrijgesteld voor de provincie Drenthe)
- Bastaardkikker (vrijgesteld voor de provincie Drenthe)
- Kleine watersalamander (vrijgesteld voor de provincie Drenthe)
- Bruine kikker (vrijgesteld voor de provincie Drenthe)

VRIJGESTELDE SOORTEN

Iedere provincie heeft een lijst met soorten opgesteld waar tijdens ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling voor geldt voor de opgestelde verbodsbepalingen. De zorgplicht blijft echter wel altijd van toepassing voor deze soorten.

VOGELRICHTLIJN

Alle vogels die van nature in het wild in Nederland voorkomen zijn beschermd op grond van de Europese Vogelrichtlijn, nesten welke actief in gebruik zijn hebben een beschermde status. Daarnaast zijn van enkele soorten ook het nest jaarrond beschermd, wat betekent dat ook buiten de broedperiode het nest een beschermde status heeft. De boerenwaluw en huismus zijn soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is en waarvan nesten aanwezig zijn op de baan. Tijdens de veldbezoeken is ook de raaf gezien. Van deze soort is het nest ook jaarrond beschermd, echter zijn er geen nesten aangetroffen.

BESCHERMDE SOORTEN O.B.V.

BUREAUONDERONZOEK

Op de baan zelf zijn op basis van een analyse uit de NDFF de volgende beschermde soorten bekend. Hierbij zijn

alleen gegevens van de afgelopen tien jaar meegenomen:

Landelijk beschermde soorten:

Eekhoorn

Egel (vrijgesteld voor de provincie

Drenthe) Haas (vrijgesteld voor de provincie Drenthe)

Konijn (vrijgesteld voor de provincie Drenthe)

- Gewone pad (vrijgesteld voor de provincie Drenthe)

RODE LIJST

Soorten die op de Rode Lijst zijn opgenomen zijn in hun voortbestaan bedreigde dier- en plantsoorten.

Of een soort op de Rode Lijst komt te staan, wordt bepaald aan de hand van verspreiding en voorkomen in aantallen. Dit wordt per jaar vergeleken. Zo kunnen soorten lokaal talrijk zijn, maar nationaal gezien zeldzaam. De Rode Lijst nachtvinders is nog niet officieel gepubliceerd, maar de soorten die hierop staan zijn hier wel opgenomen. Het geeft een completer beeld van de werkelijkheid.

Een rode lijst soort heeft niet automatisch een wettelijk beschermde status, afgezien

van de zorgplicht. Een deel van de soorten komt ook voor in de lijsten van de omgevingswet en heeft daarmee wél een beschermde status.

De volgende aangetroffen soorten staan op de Rode Lijst:

Zoogdieren

- Haas (gevoelig)
- Konijn (gevoelig)

Vogels

- Grote lijster (kwetsbaar)
- Boerenwaluw (gevoelig)
- Huismus (gevoelig)
- Raaf (gevoelig)
- Veldleeuwrik (gevoelig)
- Keep (gevoelig)

Planten

- Jeneverbes (gevoelig)
- Moerasbasterdwederik (gevoelig)
- Vlottende bies (gevoelig)

Reptielen

- Levendbarende hagedis (gevoelig)

2.3 UITGELICHTE SOORTEN

In deze paragraaf zijn een aantal soorten uitgelicht. Deze soorten zijn kenmerkend voor de Gelpenberg. Samen met de bijzondere waarnemingen zijn dit geschikte soorten om te monitoren op voorkomen aangezien zij strenge eisen stellen aan hun biotoop. Daarnaast hebben we de meest bijzondere flora en fauna die we gevonden hebben op de kaart in bijlage 2 weergegeven.

VLOTTENDE BIES

Kenmerken:

Lengte: 15 – 60 cm.

Bloeitijd: mei - september

Bloeiwijze: aar

Bloekleur: lichtgroen

Vlottende bies (*Isolepis fluitans*) is een zeldzame soort van de familie cypergrassen. Deze waterplant groeit uitgespreid in het water of op natte, modderige bodems. De soort wijkt af van andere biezensoorten vanwege zijn horizontale groeiwijze in tegenstelling tot andere biezen uit de groep, die doorgaans een verticale groeiwijze hebben.

Biotoop:

Vlottende bies komt voor bij vennen, poelen en greppels op zand en leembodems. De soort is een indicator voor natte, matig voedselarme, zwak zure bodems.

Voorkomen en leefomgeving:

Vlottende bies is inheems in West- en Noord-Europa, Midden- en zuidelijk Afrika, India en Zuidoost-Azië en Oceanië. In Nederland is de soort wijdverspreid maar toch vrij zeldzaam.

JENEVERBES

Kenmerken:

Lengte: 40cm tot 10 meter hoogte

Bloeitijd: april – mei

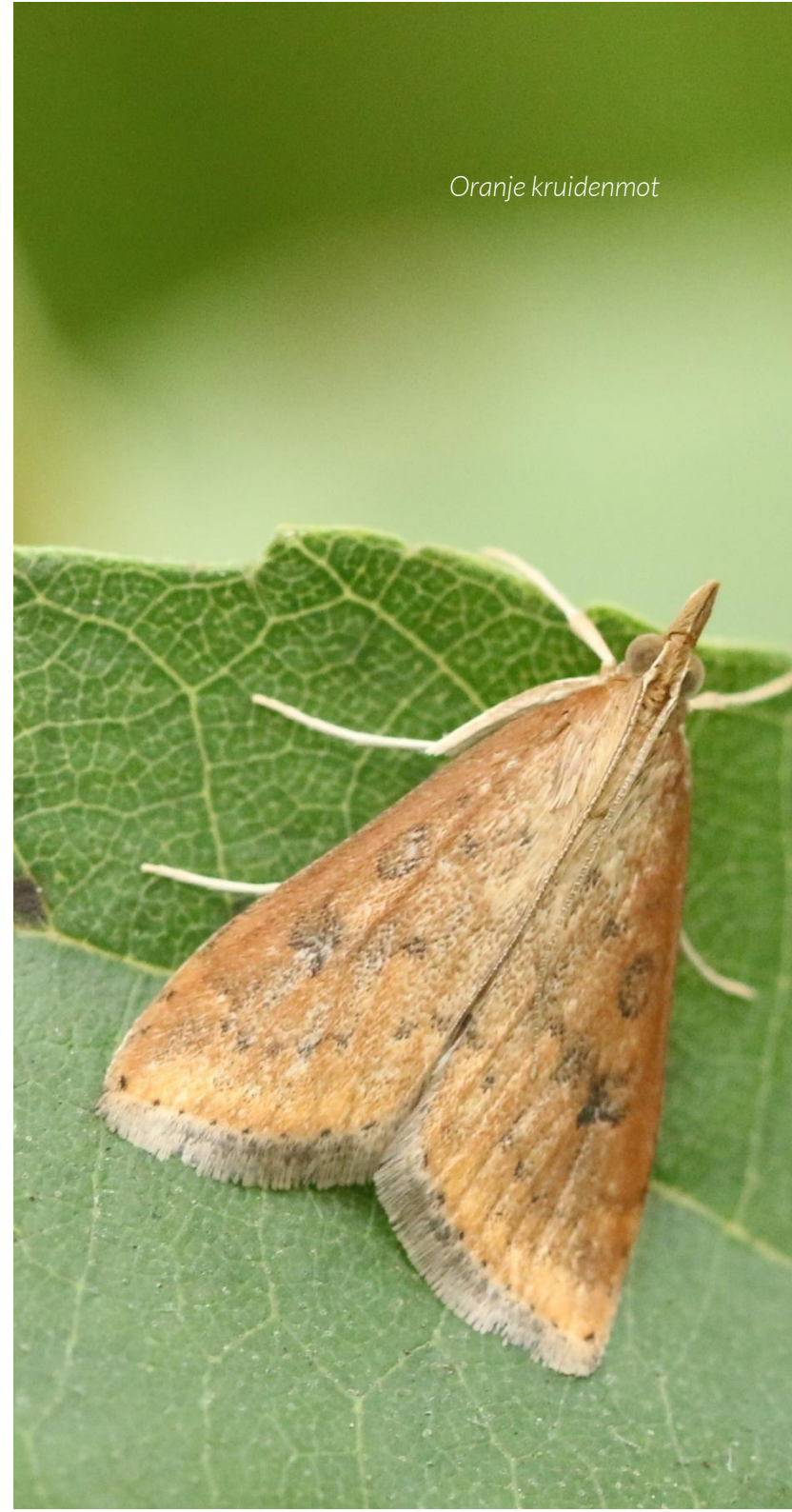
Bloeiwijze: kegel

De jeneverbes is tweehuizige struik of kleine boom die flinke stammen kan vormen en naaldvormige, stekelige bladeren bezit. De schors is grijs tot roodbruin en kan bij oude exemplaren in smalle repen van de stam af komen. Jeneverbessen kunnen tot wel 400 jaar oud worden. Door zijn verschillende karakteristieke groeivormen en aanzichten is de soort zeer kenmerkend voor het Drentse landschap. De ene plant groeit rechtop als boom, waar een andere als een brede lage struik voorkomt. Oude jeneverbessen zijn zeer waardevol voor vogels. Staartmezen en goudvinken maken graag een nest in de dichte naalden. De stekelige bladeren bieden veel beschutting en schuilmogelijkheid tegen roofdieren. De bessen bieden daarnaast veel voedsel voor andere soorten vogels zoals lijster, koperwiek en kramsvogel.

Biotoop: De jeneverbes komt voor op droge, schrale zandgronden.

Voorkomen en leefomgeving: De jeneverbes kent een zeer grote verspreiding aan beiden kanten van de Atlantische oceaan. De soort komt van kust tot kust voor in Noord Amerika, geheel Europa en Noord Azië tot aan de Beringzee. In Nederland is de soort in veel gebieden vrij zeldzaam geworden en heeft een lange achteruitgang gekend. De laatste jaren worden er echter weer op verschillende plaatsen nieuwe kiemplanten gevonden.

Oranje kruidenmot

MOERASBASTERDWEDERIK

Kenmerken:

Lengte: 15 tot 60cm.

Bloeitijd: juli - augustus

Bloeiwijze: tros

Bloeikleur: roze, wit- roze

De moerasbasterdwederik is een lage tot middelhoge, tengere zomerbloeiër uit de teunisbloemfamilie. Het is een overblijvende plant en draagt kleine, wit-roze bloemen en langwerpige smalle vruchten. De moerasbasterdwederik is goed van andere basterdwederikken te onderscheiden door zijn smallere, langewerpigere bladeren met iets omgekrulde bladrand.

Biotoop:

De soort komt voor op weinig voedselrijke bodems in vochtige tot natte milieus. Vaak komt de soort voor op de overgang van venige naar zandgrond, maar ook langs slootkanten en beken, rietlanden en plassen. In tegenstelling tot andere soorten uit de teunisbloemfamilie prefereert de moerasbasterdwederik relatief ongestoorde bodems.

Voorkomen en leefomgeving:

Gematigde en koudere streken van Eurazië en Noord-Amerika, zo ook bijvoorbeeld op

IJsland en Groenland. Zuidelijk tot het Middellandse Zeegebied, de Kaukasus en Himalaya. In Nederland is de soort plaatselijk vrij algemeen.

LEVENDBARENDE HAGEDIS

Kenmerken:

De levendbarende hagedis is een kleine overwegend bruin tot bruinrode, grijs of grijsgroenige hagedis. Mannetjes hebben een oranje buik met stipjes. Vrouwtjes hebben vaak een gelige buik zonder stipjes. Zoals de naam doet vermoeden legt deze soort geen eieren op de manier zoals vogels of sommige andere reptielen dat doen, maar komen de jongen levend ter wereld. De eieren worden bevrucht en uitgebroedt in het lichaam van de moeder. De eieren komen daarna direct na of tijdens het leggen uit. Doorgaans worden er tussen de drie en acht jongen geboren. De levendbarende hagedis is een roofdier en voedt zich met allerlei kleine insecten en spinnen.

Biotoop:

Vochtige heide en hoogveen vormt het voorkeurs habitat van de levendbarende

hagedis. De soort komt daarnaast voor in open bossen en ruige graslanden en bermen. Hij is afhankelijk van een afwisselend en structuurrijk microhabitat. Hierbij dienen voldoende schuilmogelijkheden zoals volwassen oude heidestruiken, dichte graspolen, boomstammen of houtstapels aanwezig te zijn.

Voorkomen en leefomgeving:

De levendbarende hagedis is het wijdst verspreid voorkomende terrestrische reptiel ter wereld. De soort komt voor van Ierland in het westen tot aan het Russische eiland Sachalin in het oosten. De zuidelijke verspreidingsgrens bevindt zich rond de Pyriënen in het westen tot aan Zuid-China in het Oosten. In het Noorden komt de soort zelfs voor boven de poolcirkel aan de kust van de Barentssee in Noorwegen en Rusland.

Hoewel de soort wijd is verspreid en ook in Nederland wordt gerekend tot het meest algemene reptiel, gaat het in ons land niet goed met de levendbarende hagedis. De laatste 12 jaar laten de aantalstrends van de

soort een sterke afname zien. Dit is grotendeels te wijten aan het verlies van leefgebied en afname van de kwaliteit van het leefgebied.

POELKIKKER

Kenmerken:

De poelkikker is een kleine grasgroene kikker uit de familie groene kikkers. De poelkikker is net als andere groene kikkers een zonneaanbidder en sterk aan water gebonden. Afhankelijk van de weersomstandigheden verzamelen de mannetjes van de poelkikker zich eind april of mei in het water om zich voort te planten. Hierbij wordt luidt gekwaakt om vrouwtjes te lokken. Een vrouwtje kan afhankelijk van haar lichaamsgrootte tussen de 400 tot 2000 eieren per eiklomp afzetten. Als de eitjes uitkomen groeien de kikkervisjes op in het water. Na een aantal weken metamorphoseren de kikkervisjes tot een miniatuurversie van de volwassen kikker. De poelkikker overwinterd doorgaans op land en is ook buiten de voortplantingsperiode veel minder sterk aan water gebonden. De soort eet allerlei kleine ongewervelden zoals vliegen, spinnen en libellen.

Biotoop:

De poelkikker komt voor in vennen, plassen, schone sloten, poelen en watergangen in hoogveenengebieden. De soort is vrij kritisch en prefereert schone, onbeschaduwde, zwakzure wateren, het liefst zonder vis.

Voorkomen en leefomgeving :

De poelkikker komt voor in Europa van Engeland in het westen tot de Russische stad Kazan in het Oosten. De noordgrens bevindt zich in het zuiden van Scandinavië. Zuidelijk komt de soort voor tot Noord-Italië, Servië en Roemenië. In Nederland komt de soort voor op de pleistocene zandgronden van zuid, midden en oost Nederland.

Schouderkruisspin

HOOFDSTUK 3:

POTENTIES EN AANBEVELINGEN

3.1 POTENTIES EN AANBEVELINGEN

Tijdens de inventarisaties is niet alleen gekeken naar welke natuurwaarden op dit moment aanwezig zijn op de golfbaan, maar ook naar mogelijkheden voor het verhogen en uitbreiden van die natuurwaarden. Er wordt al veel ondernomen op de golfbaan om de natuurwaarden te behouden en waar kan te versterken. We zijn al veel mooie vegetaties tegengekomen die kenmerkend zijn voor het Drentse zandlandschap die voortkomen uit het zorgvuldige beheer dat de greenkeepers uitvoeren. Hieronder enkele nieuwe en bestaande aandachtspunten voor verdere versterking van de biodiversiteit op de golfbaan.

VERSTERKEN HABITAT VOOR HEIDEFAUNA

Het gaat in Nederland niet goed met de ooit zo algemene levendbarende hagedis. Sinds de start van de aantalsmonitoring (NEM) in 1994 is de soort met zo'n 60% afgenomen. Deze afname is het sterkst merkbaar in het kleinschalige cultuurlandschap, waaronder ook de omgeving van de Gelpenberg toe behoort. Oorzaken van deze afname zijn voornamelijk te wijten aan verlies van habitat, vermindering van habitatkwaliteit en afname van voedselbeschikbaarheid. Dat dergelijke algemene soorten in Nederland zo sterk afnemen is een duidelijk teken dat

de natuur onder druk staat. Des te mooier is het daarom dat deze karakteristieke soort nog voorkomt op het terrein van de Gelpenberg. De omstandigheden waar de levendbarende hagedis van afhankelijk is zijn vaak hetzelfde als die van andere karakteristieke heidefauna. De levendbarende hagedis is daarmee een indicatorsoort, wanneer deze soort goed gedijt, kun je er van uit gaan dat de leefomgeving van goede kwaliteit is voor andere heidefauna. Door te sturen op goed beheer voor de levendbarende hagedis wordt daarom niet alleen het habitat voor deze soort verbeterd, maar ook de kwaliteit voor vele andere soorten.

De levendbarende hagedis op de Gelpenberg is afhankelijk van de heide en open bosranden op het terrein. Veel van de aanwezige heide op het terrein is echter nog in een te jong stadium, of wordt te vaak naar een te jong stadium terug gebracht om geschikt habitat te bieden voor deze en andere soorten. Veel heidefauna is gebaat bij een grote mate aan variatie in structuur en microklimaat. Volwassen heidestruiken, afgewisseld met open stukjes, mossige delen en dood hout bieden dit. Tijdens de terreinbezoeken is de levendbarende hagedis alleen aangetroffen in de bosranden en niet op de heide. Hoewel dit

mogelijk te maken kan hebben met dat het een momentopname is, is het aannemelijk dat er in de bosranden meer structuur en voedsel aanwezig is en dit op de heide (nog) grotendeels ontbreekt.

We bevelen daarom aan om (een groot deel van) de heidestruiken niet af te korten en uit te laten groeien tot volwassen planten. Het is gunstig om tussen de heide kleine boomstammetjes te leggen op takkenhopen te plaatsen. Dit biedt perfect habitat voor de levendbarende hagedis en vele insectensoorten. Mocht dit vanwege praktische (golf)beheerredenen niet wenselijk zijn, zou gekozen kunnen worden om dit slechts op plekken te doen waar er tijdens het spel zo min mogelijk hinder door wordt ondervonden.

DOOD HOUT DOET LEVEN

Om te zorgen voor een hoge biodiversiteit in het bos zijn niet alleen levende bomen belangrijk. Ook dood hout is hard nodig voor de voortplanting van vele planten, dieren, paddenstoelen en bacteriën. Rottend dood hout in een bos of terrein wordt soms nog gezien als een teken van slordig of nalatig beheer. Dit is erg jammer aangezien het eigenlijk een van de

belangrijkste factoren is die de biodiversiteit van bos kan vergroten. Dood hout bruist van leven, in het dode hout leven larven van kevers, vliegen en rupsen van allerlei nachtvlinders. De gangetjes die deze dieren maken in het dode hout worden vervolgens weer benut door andere insecten om hun eitjes in te leggen. Al deze soortenrijkdom is voedsel voor andere dieren zoals vogels, die op hun beurt weer worden aangetrokken tot het dode hout. Mossen en korstmossen vinden daarnaast op dood hout hun groeiplaats. Zowel staand als liggend dood hout is erg belangrijk. In afgestorven staande bomen ontstaan op termijn bijvoorbeeld holtes, die vervolgens weer gebruikt kunnen worden door o.a. spechten, uilen en bij boommarters.

Het aanbrengen van dood hout kan op meerdere manieren. Bij kapwerkzaamheden is het een goed idee om de vrijgekomen stammen simpelweg in het bos te leggen. Ook bij reguliere snoeiwerkzaamheden kunnen de takken op takkenrillen in het bos worden gelegd. Als een boom op natuurlijke wijze dood gaat kan deze blijven staan, mits de boom geen veiligheidsrisico's geeft. Om

actief dood hout te creëren kunnen eventueel ongewenste bomen geringd worden. Doe dit het liefst alleen bij niet-inheemse bomen.

ONDERHOUD POELEN

Om de biodiversiteit verder te verhogen is het een goed idee om onderhoud uit te voeren aan een aantal poelen. Na verloop van tijd groeien poelen vanzelf dicht indien geen onderhoud wordt gepleegd, op termijn zullen ze dan verlanden en verdwijnen. Een aantal poelen zijn aan onderhoud toe. Het is daarom verstandig de opslag in en rondom de poelen te verwijderen. Het is het beste om de opslag gefaseerd te verwijderen. Hiermee wordt bedoeld niet meer dan 75% van alle opslag in één jaar weg te halen. Vele soorten dieren zijn namelijk nog afhankelijk van de vegetatie rond de poel. Door een deel te laten staan blijft het grootste deel van de biodiversiteit behouden.

LEEGLATEN VAN VIJVER

Tijdens de veldbezoeken is geconstateerd dat er in de grote vijver vrijwel alleen maar zonnebaarsen zwemmen. De zonnebaars is een uitheemse roofvis die oorspronkelijk uit

Noord Amerika komt. De soort werd geruime tijd verhandeld als vijver en aquariumvis. Door het loslaten en ontsnappen is de soort in het Nederlandse milieu terecht gekomen. De soort is zeer invasief en kan in ondiepe plantenrijke wateren hoge dichtheden bereiken. Tegenwoordig staat de zonnebaars op de Europese unielijst invasieve exoten en mag daarom niet meer verhandeld, getransporteerd en gekweekt worden. Zonnebaarsen zijn echte rovers en eten eieren en larven van amfibieën en vissen en ongewervelden. Ze hebben daarmee een zeer slechte invloed op populaties van inheemse vissen en amfibieën.

Tijdens het faunaonderzoek dat in 2017 is uitgevoerd zijn geen zonnebaarsen aangetroffen en waren er in de vijver alleen inheemse soorten aanwezig zoals baars, blankvoorn, rietvoorn, snoek en tiendoornige stekelbaars. Dit jaar zijn van de inheemse vissen alleen vetje en ruisvoorn in kleine aantallen aangetroffen in de vijver. De zonnebaars heeft de vijver bijna volledig overgenomen.

De enige betrouwbare manier om van de zonnebaars af te komen is het leeglaten van de vijver. De vijver kan leeg gepompt worden met een dompelpomp. De beste periode hiervoor is eind oktober of begin november. In deze periode is de voortplantingsperiode van de meeste soorten voorbij maar is ook de winter nog niet ingetreden. Soorten zoals kikkers en salamanders kunnen daarom nog een andere plek zoeken om de winter door te brengen.

VERPLAATSEN KARPERS UIT POEL

De poel bij hole 11 is in vrij goede staat. Hier zijn o.a. de beschermde poelkikker aangetroffen. Er zwemmen in de poel echter twee forse karpers. Karpers hebben een negatief effect op amfibieënpopulaties en de waterkwaliteit van kleine wateren. Het is daarom gunstig voor de lokale amfibieën om te karpers te vangen en te verplaatsen naar de grote vijver.

3.2 VERVOLGONDERZOEK

Als uitbreiding op deze inventarisatie kan ook op andere manieren een beter beeld verkregen worden van soorten die op de baan voorkomen. Zo zijn de gegevens van

de vleermuistellingen een erg waardevolle aanvulling.

WILDCAMERA'S

Het is te verwachten dat er marterachtigen op de golfbaan aanwezig zijn. Door cameravallen te plaatsen op geschikte locaties kunnen soorten als hermelijn en wezel worden vastgelegd. Daarnaast is het een erg mooie manier om aan de leden te laten zien welke bijzondere dieren er op de baan leven.

Zonnebaarsen

BIJLAGE

BIJLAGE 1

SOORTENLIJST INVENTARISATIE

Toelichting op gebruikte afkorting:

RL: Rodelijst-soort met status

Landelijk zeldzame soort

VAATPLANTEN

Akkerdistel

Akkerkers

Akkerkool

Akkerviooltje

Amerikaans krentenboompje

Amerikaanse eik

Amerikaanse vogelkers

Beklierde duizendknoop

Beuk

Bezemkruid

Bijvoet

Bleeksporig bosviooltje

Bochtige smele

Boerenwormkruid

Bonte gele dovenetel

Boswilg

Brede lathyrus

Brede stekelvaren

Brem

Buntgras

Canadese fijnstraal

Dagkoekoeksbloem

Dicht havikskruid

Dolle kervel

Douglasspar

Duizendblad

Dwergviltkruid

Eenjarige hardbloem

Egelboterbloem

Engels raaigras

Fijn schapengras

Fijnspar

Fioringras

Fluitenkruid

Framboos

Geel walstro

Gele lis

Gestreepte witbol

Gewone berenklauw

Gewone brunel

Gewone dophei

Gewone esdoorn

Gewone hennepnetel

Gewone hoornbloem

Gewone kropaar

Gewone margriet

Gewone salomonszegel

Gewone spurrie

Gewone veldbies

Gewone vlier

Gewone waterbies

Gewone waternavel

Gewoon biggenkruid

Gewoon jakobskruid

Gewoon struisgras

Gewoon timoteegras

Gewoon varkensgras

Grasklokje

Grasmuur

Grauwe wilg

Groot nagelkruid

Grote brandnetel

Grote kattenstaart

Grote klaproos

Grote lisdodde

Grote teunisbloem

Grote waterweegbree

Grote wederik

Grote weegbree

Grove den

Haagbeuk

Haagwinde

Harig knopkruid

Hazelaar

Hazenpootje

Heermoes

Heidespurrie

Herderstasje

Hondsdrif

Hopklaver

Hulst

Jakobskruid

Japanse duizendknoop

Jeneverbes (RL: gevoelig)

Keizerskaars

Kikkerbeet

Kleefkruid

Klein jakobskruid

Klein kroos
Klein kruiskruid
Klein springzaad
Klein streepzaad
Klein tasjeskruid
Klein timoteegras
Klein vogelpootje
Kleine klaver
Kleine leeuwentand
Kleine ooievaarsbek
Klimop
Knolrus
Knoopkruid
Koninginnokruid
Kropaar
Kruipende boterbloem
Krulzuring
Late guldenroede
Lidsteng
Liggend walstro
Liggende vetmuur
Look-zonder-look
Lork
Luzerne
Maarts bosviooltje
Madeliefje
Mannetjesvaren
Melganzenvoet
Moerasandoorn
Moerasbasterdwederik (RL: gevoelig)
Moerasdroogbloem
Moereseik

Moerashyacint
Moerasrolklaver
Moerasvergeet-mij-nietje
Moeraswalstro
Muizenoor
Muskuskaasjeskruid
Naaldwaterbies
Okkernoot
Paardenbloem
Peen
Pilzegge
Pitrus
Pontische rododendron
Rankende helmbloem
Ratelpopulier
Reuzenbalsemien
Ridderzuring
Riet
Robertskruid
Robinia
Rode klaver
Rode kornoelje
Rode schijnspurrie
Ruwe berk
Schaduwgras
Schapenzuring
Scherpe boterbloem
Schijfkamille
Sint-janskruid
Sleedoorn
Smalle weegbree
Smalle wikke

Spaanse aak
Speerdistel
Sporkehout
Stekelvaren
Stijf havikskruid
Stijve klaverzuring
Stinkende gouwe
Straatgras
Struikhei
Tandjesgras
Taxus
Tormentil
Trekruis
Trosvlinder
Veenwortel
Veldereprijs
Veldrus
Veldzuring
Vingerhoedskruid
Vlasbekje
Vlottende bies (RL: gevoelig)
Voederwikke
Vogelkers
Vogelmuur
Vogelwikke
Watermunt
Waterranonkel
Waterzuring
Wilde chichorei
Wilde kamperfoelie
Wilde liguster
Wilde lijsterbes

Wilgenroosje
Witte klaver
Witte waterlelie
Wolfspoot
Zachte berk
Zachte dovenetel
Zachte dravik
Zandblauwtje
Zandstruisgras
Zandteunisbloem
Zevenblad
Zomereik
Zomprus
Zompvergeet-mij-nietje
Zwart tandzaad
Zwarte braam
Zwarte els
Zwarte nachtschade
Zwarte toorts

ZOOGDIEREN

Das
Europese mol
Ree

REPTIELEN EN AMFIBIEËN

Bastaardkikker
Bruine kikker
Kleine watersalamander
Levendbarende hagedis
Poelkikker

DAGVLINDERS

Atalanta
Boomblauwtje
Bont zandoogje
Citroenvlinder
Dagpauwoog
Groot koolwitje
Klein geaderd witje
Klein koolwitje
Kleine vuurvinder
Koevinkje

LIBELLEN EN JUFFERS

Azuurwaterjuffer
Bloedrode heidelibel
Gewone oeverlibel
Grote keizerlibel
Houtpantserjuffer
Lantaarntje
Paardenbijter

KEVERS EN WANTSEN

Bastaardzandloopkever
Behaarde schaduwants
Bessenschildwants
Brilglasvleugelwants
Bronsgriendhaantje
Bronzen boszwartschild
Bruine duiker
Citroenlieveheersbeestje

Exapion fuscirostre
Gegroefde haarwaterroofkever
Gewone geelrand
Gewone meikever
Gewone smalboktor
Graphoderus cinereus
Groen zuringhaantje
Groene dwergschaduwants
Groene rietcicade
Groene schildwants
Heidelieveheersbeestje
Modderkever

Platydemia violaceum

Pyjamaschildwants
Roodpootschildwants
Snuitkeverschildwants
Tuimelaar
Weideschaduwants
Zevenstippelig lieveheersbeestje

VLIEGEN EN MUGGEN

Blinde bij
Ectophasia crassipennis
Gewone pendelvlieg
Gewone roofvlieg
Kervelgitje
Kleine bijvlieg
Mintho rufiventris
Oranje alsemboorvlieg
Phasia aurigera
Sprinkhaanvlieg
Strontvlieg

Tuindriestreep

PADDENSTOELEN

Amethistzwam
Berijpte russula
Berkenzwam
Beukwortelzwam
Botercollybia
Breedplaatstreephoed
Donzige mycena
Echte tonderzwam
Eikenvuurzwam
Fopelfenbankje
Franjeporiezwam
Geel hoorntje
Geelwitte russula
Gele aardappelbovist
Geschubde inktzwam
Gewone fopzwam
Gewone hertenzwam
Gewone krulzoom
Gewone zwavelkop
Gewoon eikenbladzwammetje
Gewoon elfenbankje
Grofplaatrussula
Hazenpootje
Heksenschermpje
Helmmycena
Inktviszwam
Lijsterbes-jeneverbesroest
Oranje druppelzwam
Parelamaniet

Plooiwieswaaiertje
Plooiwoetstuijzwam
Roodbruine slanke amaniet
Roodsteelfluweelboleet
Ruitjesbovist
Tweekleurige vaalhoed
Vergroeide kogelzwam
Vliegenzwam
Waaierkorstzwam
Witsteelfranjehoed
Zandkaalkopje
Zandpadvezelkop
Gele knolamaniet
Gewoon eekhoorntjesbrood

VOGELS

Boerenwaluw : RL gevoelig
Boomklever
Boompieper
Boomkruiper
Buizerd
Gaai
Gierzwaluw
Grauwe gans
Groene specht
Groenling
Grote bonte specht
Grote lijster RL: kwetsbaar
Grote zilverreiger
Houtduif

Huismus RL: gevoelig

IJsvogel
Keep RL: gevoelig
Kolgans
Koolmees
Koperwiek
Merel
Nijlgans
Ooievaar
Pimpelmees
Raaf RL: gevoelig
Roodborst
Sijs
Spreeuw
Tjiftjaf
Veldleeuwerik RL: gevoelig
Vink
Vurgoudhaan
Witte kwikstaart
Zanglijster
Zwarte kraai

VISSEN

Karper
Ruisvoorn
Vetje
Zonnebaars

SPRINKHANEN

Bruine sprinkhaan
Grote groene sabelsprinkhaan
Ratelaar

NACHTVLINDERS

Berkeneenstaart
Berkenvouwmot
Beukenvouwmot
Bijvoetblaarmot
Brandnetelmot
Bruine rozenmineermot
Elzenblaasmijnmot
Gamma-uil
Geelkopprunuskokermot
Gele bramenvlek
Gewone eikenvlek
Gewone elzenvouwmot
Goudrugelzenvouwmot
Hazelaarblaasmot
Hazelaarvouwmot
Huismoeder
Klaverspanner
Kleine beer
Lijsterbesvouwmot
Lindemineermot
Lindeooglapmot
Maagdelijke mineermot
Meidoornvouwmot
Meidoornhoekmineermot
Meidoornmineermot

Meidoornzebramot
Noordse esdoornvouwmot
Oranje kruidentmot
Printplaatmot
Pruimenballonmot
Ronde berkenblaasmijnmot
Rozenkokermot
Sleedoornhangmot
Sleedoornvouwmot
Vruchtboomvouwmot
Vuilboomoglapmot
Wilgenslakkenspoormot
Zigzagbeukenmineermot
Zilverbandbeukenmineermot
Zuringspanner
Zwartkopblaasmijnmot

BIJEN, WESPEN EN MIEREN

Aardbeibladwesp
Aardhommel
Ananasgalwesp
Boomhommel
Bramenmineerwesp
Eikenstuitergalwesp
Gewone spinselbladwesp
Gewone wesp
Glanzende houtmier
Gordelgalwesp
Hemichroa crocea
Honingbij
Lensgalwesp
Satijnen knoopjesgalwesp

Tenthredo livida

SPINACHTIGEN

Elzennerfhoekmijt
Lindehoortjesmijt
Struikspin
Brede wielwebspin
Schouderkruisspin
Kruisspin
Bonte komkommerspin
Wespspin
Kegelspin
Tuingangmatspin
Kraamwebspin
Schapenteek

BIJLAGE 2: KAART BIJZONDERE SOORTEN

Kaart bijzondere soorten

Legenda

Bijzondere soorten

- Inktviszwam
- Jeneverbes
- Levendbarende hagedis
- Moerasbasterdwederik
- Poelkikker
- Ronde berkenblaasmijnmot
- Schouderkruisspin
- Sleedoornhangmatmot
- Vlottende bies
- Boerenzwaluw
- Huismus
- Raaf
- Projectgebied

0 100 200 m

Kaart potenties en aanbevelingen

Legenda

Potenties en aanbevelingen

- Dood hout
- Leeglaten vijver
- Poelonderhoud
- Vangen en verplaatsen karpers
- Heideontwikkeling
- Projectgebied

0 100 200 m

BRONNEN:

- Geraerds, R. 2020. De achteruitgang van de levendbarende hagedis in het cultuurlandschap. Ravon 77, jaargang 22. P. 31-35.
- NLadviseurs. 2017. Flora- en faunainventarisatie Drentse Golfclub de Gelpenberg. Rapportnummer: 50.04.16.
- Smits, N.A.C., Beijer, H.M., J.J. Vogels & R.W. de Waal. 2020. Herstelstrategie H4030: Droge heiden. Versie juni 2020.

WEBSITES

- <https://www.vlinderstichting.nl/>
- <https://www.ravon.nl/>
- <https://www.nederlandsesoorten.nl/rode-lijsten>
- <https://www.nederlandsesoorten.nl>
- <https://www.floravannederland.nl/>

NLadviseurs
Sterke natuur voor iedereen